

# Förutsättningar för svensk biogödselproduktion

## Ett positionspapper från Tekniska verken



## Biogödsel – en hörnsten i den cirkulära biogasekonomin

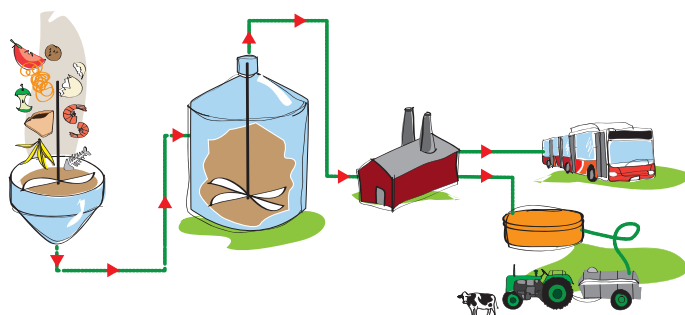
Svenska konsumenter efterfrågar allt mer ekologiskt mat. Man skulle kunna tro att våra möjligheter att producera ekologiska livsmedel begränsades av tillgång på odlingsareal eller kanske antalet bönder. Det är emellertid tillgången på biogödsel som idag är den främsta begränsande faktorn för denna typ av jordbruk. Idag finns få aktiva producenter av biogödsel på marknaden vilket gör det till en efterfrågad bristvara. Detta märks inte minst på det höga priset som direkt påverkar konsumentens kostnader för ekologiska varor.

biogasanläggning där de blir klimatneutral fordonsgas samtidigt som det som blir över blir biogödsel. Biogödseln kan sedan användas för ekologiskt matproduktion där matresterna sedan kan sorteras ut. Så går det runt till nytta för alla inblandade aktörer.

Biogödseltillverkning i biogasproduktionen är också ett sätt att återföra näringsämnen till naturen. Dagens moderna jordbruk kräver gödsel som innehåller fosfor (P) för att kunna upprätthålla utbytet vid skörd. Fosfor är en ändlig resurs och dagens tillgångar beräknas med nuvarande efterfrågan ta slut om 50 till 100 år. Genom att använda biogödsel kan fosfor och andra näringsämnen återföras till jordbruket i ett cirkulärt kretslopp. Detta minskar behovet av att tillföra jungfrulig fosfor vilket i sig ger stor miljö- och klimatnytta.

### Främja utsortering av organiskt matavfall

En förutsättning för att kunna upprätthålla produktionen av biogödsel är god tillgång på lämpliga substrat för rötning. Utsorterat matavfall fungerar utmärkt för detta ändamål. Huvudelen av Sveriges kommuner erbjuder idag system för utsortering av organiskt matavfall, men inte alla. Ett obligatorium för kommunerna att erbjuda denna typ av hantering har föreslagits i flera utredningar. Det skulle avsevärt bidra till svenska produktion av såväl biogas som biogödsel. Dessutom visar flera undersökningar att själva utsorteringen i sig generellt minskar mängden matavfall vilket innebär stora samhällsekonomiska vinster.



Biogödselproduktion är ett bra exempel på hur en cirkulär ekonomi kan fungera där resurser ständigt omvandlas i ett kretslopp utan avfall. Biogödsel är ofta en restprodukt som exempelvis blir över vid biogasproduktion. Utsorterade organiska matrester är en viktig råvara för biogasproduktion. Matresterna röts i en

## Rimliga krav på insamlingssystem

De svenska kommunernas utsortering av matavfall fungerar idag mycket väl. Medborgarnas engagemang är mycket stort vilket ger god kvalitet på det substrat som senare omvandlas till biogas och biogödsel. Hösten 2015 införde emellertid Jordbruksverket om en omfattande kravlista kring insamlingssystem för matavfall där rötresterna ska användas som gödselmedel i ekologisk produktion. Bland annat föreslås omfattande kontroller i alla led av insamlingen liksom rigorösa dokumentationskrav. Trots att insamlingssystemen idag hanteras av kommunerna läggs ansvaret för kvalitetskontroller i systemet på den enskilde gödselproducenten. Då det redan idag genomförs omfattande kvalitetskontroller av själva slutprodukten biogödsel tillför kraven på kontroller i insamlingsledet inte någon nytta för konsumenten. Tvärtom kommer de nya kraven sannolikt resultera i att mängden avfall som kan bli biogödsel minskar eftersom kraven är för svåra att uppfylla. Kvalitetskrav på biogödsel bör ställas på slutprodukten snarare än på insamlingssystemet.

## Beakta nyttan med biogödsel i biogaspolitiken

I utredningen om vägen mot en fossiloberoende fordonsflotta som presenterades 2013 betonades särskilt biogasens roll i det svenska framtida transportsystemet. Idag finns flera styrmedel

som syftar till att främja miljöfordon, exempelvis miljöbilspremier och differentierade förmånsvärden. Dessa tar emellertid endast hänsyn till själva drivmedlets miljöpåverkan. Genom restprodukten biogödsel tillför biogasen betydligt mer miljönytta än att bara ersätta fossila bränslen. Detta borde beaktas vid utformningen av framtida styrmedel till biogasens fördel gentemot andra biobränslen.

## Tekniska verken tycker

- Främjar utsortering av organiskt matavfall genom att göra det obligatoriskt för kommunerna att erbjuda medborgarna detta.
- Kvalitetskrav på biogödsel bör ställas på slutprodukten snarare än på insamlingssystemet.
- Beakta biogödselns positiva miljöeffekter vid utformning av styrmedel för svensk biogasproduktion.



<sup>1</sup> Fossilfrihet på väg - SOU 2013:84 (<http://www.regeringen.se/rattsdokument/statens-offentliga-utredningar/2013/12/sou-201384/>)